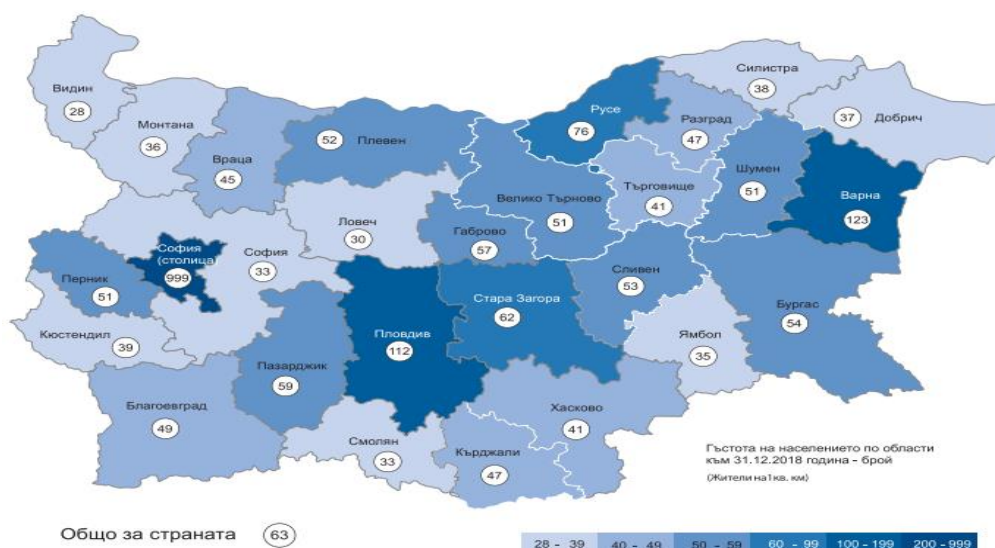

ГОДИШЕН АНАЛИЗ НА ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКОТО СЪСТОЯНИЕ И ЗДРАВНАТА МРЕЖА В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД ЗА 2019 г.

Анализ на здравно-демографска характеристика на областта Численост на населението

По данни на НСИ, към 31.12.2018 г. населението на Благоевградска област е 305 123 души, което представлява 4.36 % от населението на страната и поставя областта на 6-то място по относителен дял на населението. Запазва се тенденцията за намаляване на населението в областта в последните три години, характерна и за страната (**виж.Фиг.1.**). Населението в областта е намаляло сравнително малко. В сравнение с 2017 г. населението на областта през 2018 г. намалява с 2759 души, или с 0,9%.

Фиг.1. Гъстота на населението на 1км² по области през 2018 г.

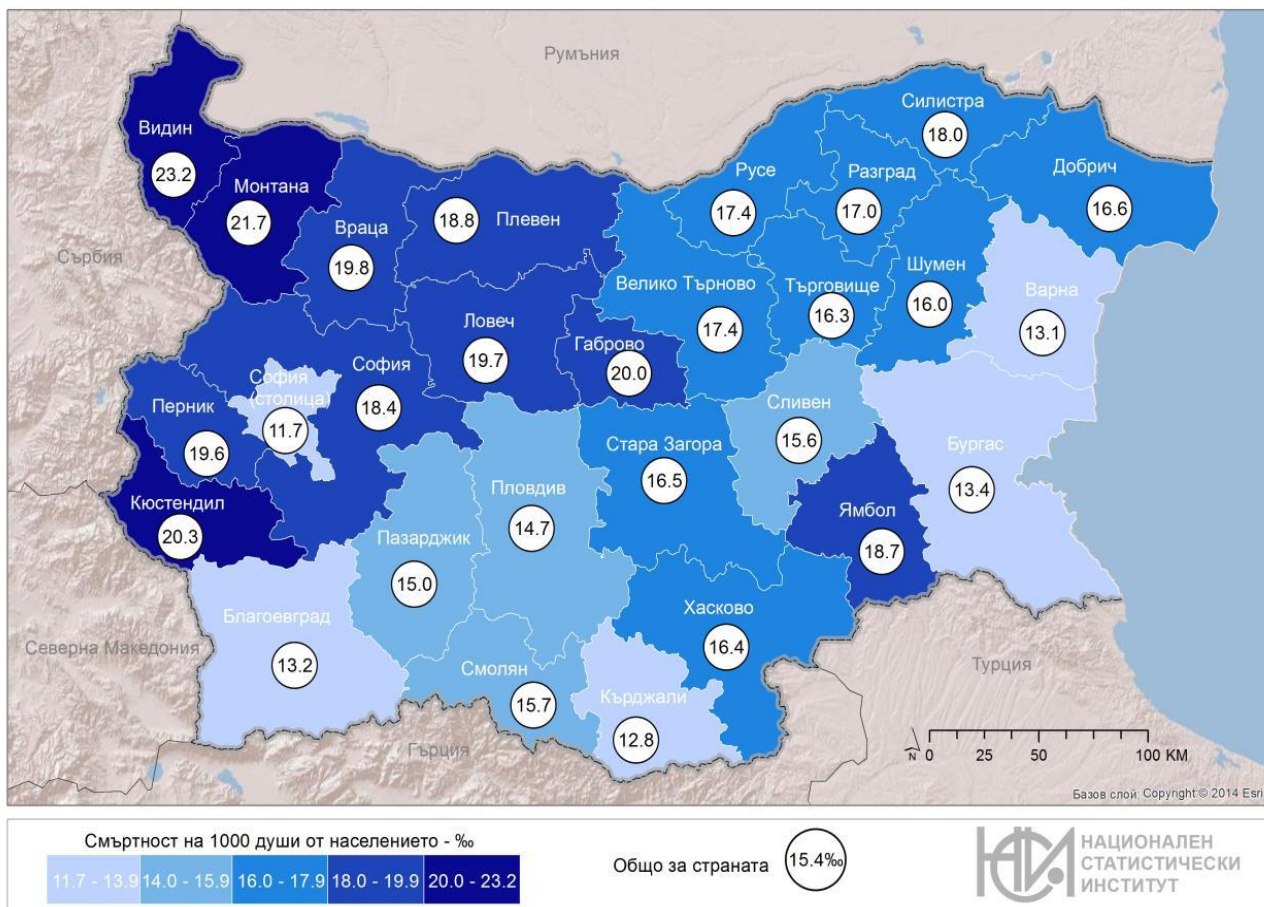

Гъстотата на населението в област Благоевград е 49 души на кв.км. Населението е разпределено в 274 населени места, обединени в 14 /четирнадесет/ общини, от които 11 са градове и 3 села – общински центрове. В областта има 13 града и 261 села. В 74, или 27% от населените места, живеят от 1 до 49 души включително. Четирнадесет от селата в областта са с население под пет души. 24.7% от населението на областта е концентрирано в община Благоевград. Населението на областния град Благоевград към 31.12.2018 г. е 69 178 души.

Тенденции, смъртност по възрастови групи, градско, селско население и др.

И през 2018 г. нивото на общата смъртност се задържа високо. Броят на умрелите в област Благоевград е 4 056 души, като в сравнение с предходната година техният брой е намалял с 45 души. (**виж.Табл.5**) Коефициентът на общата смъртност е 13.2‰ при 15,4‰ общо за страната.(**виж.Фиг.4**)

Фиг. 4. Коефициентът на смъртност по области през 2018 години

Изводи:

Видно от изнесените данни демографската характеристика на Благоевградска област се доближава до тази за страната.

Запазва се тенденцията за намаляване на населението в областта в последните три години, характерна и за страната.

Налице е неравномерно разпределение на населението в отделните общини. Преобладава градското население – относителен дял 60,02% за 2018 г., с тенденция за увеличение спрямо относителния дял на населението в селата 39,97 % за 2018 г.

Продължава процесът на остаряване на населението. В края на 2018 г. лицата на 65 и повече навършени години в област Благоевград са 57 978, или 18.8% от населението на областта. В сравнение с 2016 г. делът на населението през 2017 г. в тази възрастова група нараства с 0.4 процентни пункта.

Процесът на остаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 21.4%, а на мъжете – 16.1%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Най-нисък е делът на възрастното население в област София (столица) – 17.2%, следвана от областите Варна – 18.6% и Благоевград -18.8%.

Заклучение

Изводи и основни демографски проблеми, които имат пряко отношение към системата на здравеопазване и потребностите от здравни услуги са:

Анализите на демографските показатели за Благоевградска област през последните десет години показват, че е налице демографска криза, характеризираща се с депопулация. Нейните главни характеристики са все още ниската раждаемост, високата обща смъртност и миграционните процеси, които водят до отрицателен естествен прираст на населението. Поддържането на тези отрицателни стойности на естествения прираст е резултат от застаряването на населението и промените в репродуктивните му нагласи, като последните до голяма степен се дължат на ниския жизнен стандарт. Въпреки неблагоприятните тенденции, в резултат на временната миграция (пребиваващи без постоянна адресна регистрация голям брой студенти и ученици, обучаващи се в Американски университет, ЮЗУ “Неофит Рилски” и профилираните средни училища в Благоевград, както и големия туристически поток в определени населени места – курортни центрове, като Банско и Сандански) е налице временно увеличаване броя на населението. Това води до допълнително натоварване на здравната система в областта, особено структурите на ЦСМП. Горезброените показатели за областта, сравнени с тези за страната са в по-благоприятна позиция през наблюдавания период, особено значителното снижаване на показателя детска смъртност.

С цел подобряване демографските показатели на населението е необходимо да се засили наблюдението и регистрацията на здравето на гражданите с цел ранно откриване на латентни нарушения, изостряне на хронични състояния, ограничаване на предотвратимата смъртност, особено при децата до 1 година и тази от хронични неинфекциозни заболявания. Необходимо е да се улесни достъпа до първична и специализирана медицинска помощ, особено в отдалечените, труднодостъпни и слабо населени места, като се осигурят и мобилни медицински екипи.

Краткият анализ на заболяемостта и смъртността показва, че както за страната, така и за Благоевградска област в частност от основно значение са хроничните неинфекциозни болести. Те определят нивото на общата смъртност и причиняват големи човешки и материални загуби. Ситуацията налага приемане на национална стратегия за контрол на хроничните болести и активни действия на обществото за реализацията ѝ.

Негативните тенденции в здравното състояние на населението в страната през последните десетилетия се задълбочават, като основен принос в тази насока имат хроничните неинфекциозни заболявания – сърдечно-съдови, злокачествени новообразувания, болести на дихателната система. С тези заболявания се свързва основната част от умиранията сред населението, като на сърдечно-съдовите болести се дължат около 67,2% от смъртността.

Многобройни проучвания в световен мащаб и в нашата страна показват, че съществуват фактори на риска, които са общи за повечето от изброените хронични заболявания и в около 50% от случаите са свързани с начина на живот на хората. Доказано е, че ограничаването на въздействието на тези рискови фактори – тютюнопушене, ниска физическа активност, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол и др., чрез различни профилактични програми, в изпълнението на които се включват различни обществени структури и организации и най-вече населението, неминуемо води до намаляване на смъртността и заболяемостта от тези болести.

Необходими са промени в развитието на здравната система с цел повишаване на нейната ефективност. Осъществяването им изисква законодателна, административна и обществена подкрепа, както и адекватна политика, целяща забавяне на негативните

демографските процеси, стабилизирането им и съсредоточаване на усилията за подобряване на качествените характеристики на бъдещото поколение.

Анализ на здравното състояние на населението в Благоевградска област

През последните десет години се наблюдава демографска криза в Благоевградска област, характеризираща се с депопулация. Нейните главни характеристики са все още ниската раждаемост, високата обща смъртност и миграционните процеси, които водят до отрицателен естествен прираст на населението. Поддържането на тези отрицателни стойности на естествения прираст е резултат от застаряването на населението и промените в репродуктивните му нагласи, като последните до голяма степен се дължат на ниския жизнен стандарт. Въпреки неблагоприятните тенденции, в резултат на временната миграция (пребиваващи без постоянна адресна регистрация голям брой студенти и ученици, обучаващи се в Американски университет, ЮЗУ “Неофит Рилски” и профилираните средни училища в Благоевград, както и големия туристически поток в определени населени места – курортни центрове, като Банско и Сандански) е налице временно увеличаване броя на населението. Това води до допълнително натоварване на здравната система в областта, особено структурите на ЦСМП. Гореизброените показатели за областта, сравнени с тези за страната са в по-благоприятна позиция през наблюдавания период, особено значителното снижаване на показателя детска смъртност, с изключение на показателите за детска смъртност в областта през 2018 година, когато има 12 регистрирани смъртни случая на деца под 1 година (при 358 за страната).

С цел подобряване демографските показатели на населението е необходимо да се засили наблюдението и регистрацията на здравето на гражданите с цел ранно откриване на латентни нарушения, изостряне на хронични състояния, ограничаване на предотвратимата смъртност, особено при децата до 1 година и тази от хронични неинфекциозни заболявания. Необходимо е да се улесни достъпа до първична и специализирана медицинска помощ, особено в отдалечените, труднодостъпни и слабо населени места, като се осигурят и мобилни медицински екипи.

Необходима ни е адекватна политика, целяща забавяне на негативните демографските процеси, както и стабилизирането им, да съсредоточим усилията си за подобряване на качествените характеристики на бъдещото поколение.

Заболеваемост и болестност

Заболеваемостта на детското и възрастното население от област Благоевград е проучена по МКБ -10 (международна квалификация на болестите). Данните в доклада са предоставени от Дирекция „Медицински дейности” на РЗИ Благоевград. Отражават първичната обръщаемост на населението за медицинска помощ към доболничните (поликлиничните) заведения в града. Наблюдавани са общата заболеваемост (първично регистрирани случаи) и някои класове болести по МКБ, които по литературни данни са повлияни в най-висока степен от рисковите фактори на околната среда.

Анализ на заболеваемостта и болестността:

При анализа на общата заболеваемост и болестност се очертават следните проблемни области:

- Болести на органите на кръвообращението;
- Болести на дихателната система;
- Болести на пикочо-половата система;
- Болести на окото и придатъците му;
- Болести на храносмилателната система;

- Някои инфекциозни и паразитни болести;
- Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан;
- Болести на нервната система.

Регистрирани заболявания, болестност: През 2018 г. най-голям дял от болестността за Благоевградска област се пада на **болести на дихателната система 167 274 случая /22,92%/**, болестите на органите на кръвообращението – регистрирани са **132 902** случая /18,21%/, следвани от болести на пикочо-половата система – 62 270 случая /8,54%/; болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан – 49 826 случая /6,83%/; болести на окото и придатъците му – 49 070 случая /6,73%/; някои инфекциозни и паразитни болести – 46 946 случая /6,43%/;

Новооткрити заболявания, заболеваемост: През 2018 г. най-голям дял от заболеваемостта за Благоевградска област се пада на **болестите на дихателната система – регистрирани са 167 274 случая /22,92%/ при 52 266 случая /15,16%/ за 2017г.**, следвани от болести на органите на кръвообращението – 132 902 случая /18,21%/ при 46 947 случая /13,61%/ за 2017г.; болести на пикочо-половата система – 62 270 случая /8,54%/ при 31 218 случая /9,05%/ за 2017г.; болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан – 49 826 случая /6,83%/ при 32 079 случая /9,30%/ за 2017г.; болести на окото и придатъците му – 49 70 случая /6,73%/ при 30 056 или 8,72% за 2017г.; някои инфекциозни болести – 46 946 случая /6,43%/ и други.